

Mootorsõiduki tsiviilvastutuskindlustuse lepingu sõlmimine on kohustuslik, kui sõiduk on liikmesriigis registreeritud ja seda ei ole nõuetekohaselt kasutuselt kõrvaldatud

Selline kohustus ei saa olla välistatud üksnes seepärast, et registreeritud sõiduk ei ole oma tehnilise seisukorra tõttu konkreetsel ajahetkel sõidukorras

Poola kohaliku omavalitsuse üksus Powiat Ostrowski (Ostrówi maakond, Poola) sai 7. veebruaril 2018 kohtu kaudu pärast konfiskeerimisotsuse tegemist Poolas registreeritud sõiduki omanikuks. Pärast konfiskeerimisotsuse kättesaamist 20. aprillil 2018 kindlustas maakond sõiduki alates järgmisest ametiasutuste lahtioleku päevast ehk esmaspäevast 23. aprillist 2018.

Sõiduki halba tehnilist seisukorda arvestades otsustas Powiat Ostrowski selle hävitamiseks lammutamisele saata. Lammutuskeskuse väljastatud tõendi alusel kustutati sõiduk registrist 22. juunil 2018.

10. juulil 2018 määras Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (kindlustuse garantiifond, Poola) Powiat Ostrowskile trahvi summas 4200 Poola zlotti (PLN) (ligikaudu 933 eurot) selle eest, et ta ei olnud täitnud tsiviilvastutuskindlustuse lepingu sõlmimise kohustust seoses selle sõiduki kasutamisega ajavahemikul 7. veebruarist kuni 22. aprillini 2018 (edaspidi „vaidlusalune ajavahemik“).

Powiat Ostrowski pöördus Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Ostrów Wielkopolski rajoonikohus, Poola) poole nõudega tuvastada, et tal ei olnud vaidlusalusel ajavahemikul sõiduki kindlustamise kohustust. Nimetatud kohus küsis Euroopa Kohtult, kas kohustus sõlmida tsiviilvastutuskindlustuse leping¹ kehtib liikmesriigis registreeritud sõiduki puhul, mis asub eramaal, ei ole oma tehnilise seisukorra tõttu sõidukorras ja on omaniku otsusel määratud lammutamisele.

Euroopa Kohus leidis oma tänases otsuses, et mootorsõiduki kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse lepingu sõlmimine on kohustuslik, kui sõiduk on liikmesriigis registreeritud, kuid on kohustuslik tingimusel, et sõidukit ei ole kohaldatavate riigisiseste õigusnormide kohaselt nõuetekohaselt kasutuselt kõrvaldatud.

Euroopa Kohtu hinnang

Esiteks märkis Euroopa Kohus, et mootorsõiduki kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse lepingu sõlmimine on üldjuhul kohustuslik liikmesriigis registreeritud sõiduki puhul, mis asub eramaal ja on omaniku otsusel lammutamisele määratud, isegi kui see sõiduk ei ole konkreetsel ajahetkel oma tehnilise seisukorra tõttu sõidukorras.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta direktiivi 2009/103/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmise kohta (ELT 2009, L 263, lk 11) artikli 3 esimene lõik.

Sellega seoses tuletas Euroopa Kohus meelde, et mõiste „sõiduk“² on objektiivne mõiste ega sõltu sellest, kuidas asjaomast sõidukit kasutatakse või võidakse kasutada, või sõiduki omaniku või muu isiku kavatsusest seda tegelikult kasutada.

Sõiduki tehniline seisukord võib aga aja jooksul muutuda ja sõiduki võimalik uuesti sõidukorda seadmine sõltub sellistest subjektiivsetest teguritest nagu omaniku või valdaja tahe teha või lasta teha sõidukile vajalik remont ja selleks vajalike rahaliste vahendite olemasolu. Järelikult, kui sõidukina kvalifitseerimata jätmiseks ja kindlustuskohustusest vabanemiseks piisaks üksnes asjaolust, et sõiduk ei ole konkreetsel ajahetkel sõidukorras, seaks see kahtluse alla mõiste „sõiduk“ objektiivsuse. Peale selle ei ole kindlustuskohustus³ seotud sõiduki transpordivahendina kasutamisega konkreetsel ajahetkel ega sellega, kas asjaomase sõidukiga on põhjustatud kahju. Järelikult ei saa kindlustuskohustus olla välistatud üksnes seepärast, et registreeritud sõiduk ei ole oma tehnilise seisukorra tõttu konkreetsel ajahetkel sõidukorras ega saa seega põhjustada kahju, ja seda isegi juhul, kui ta ei ole olnud sõidukorras juba omandiõiguse üleminekust saati. Samuti ei saa ainuüksi seetõttu, et omanikul või muul isikul on kavatsus sõiduk lammutada, asuda seisukohale, et seda sõidukit ei saa enam „sõidukina“ kvalifitseerida ja see sõiduk vabaneb seega kindlustuskohustustest. Nimelt ei saa „sõidukina“ kvalifitseerimine ja kindlustuskohustuse ulatus niisugustest subjektiivsetest teguritest sõltuda, sest see kahjustaks kindlustuskohustuse etteennustatavust, stabiilsust ja jätkuvust, mida on siiski vaja järgida, et tagada õiguskindlus.

Teiseks otsustas Euroopa Kohus, et kohustus üldjuhul kindlustada liikmesriigis registreeritud sõiduk, mis asub eramaal ja mille omanik on määranud lammutamisele – isegi kui see sõiduk ei ole oma tehnilise seisukorra tõttu konkreetsel ajahetkel sõidukorras –, peab olema ühelt poolt täidetud selleks, et tagada liiklusõnnetustes kannatanute kaitse, arvestades, et hüvitusorgani sekkumine kindlustamata sõidukiga põhjustatud vara- või isikukahju puhul⁴ on ette nähtud vaid juhtudel, kui kindlustuslepingu sõlmimine on kohustuslik. Nimelt tagab niisugune tõlgendus, et kannatanud saavad igal juhul hüvitist kas kindlustusandjalt kindlustuslepingu alusel või hüvitusorganilt, juhul kui õnnetuses osalenud sõiduk on kindlustamata või kui tegemist on tundmatu sõidukiga. Teiselt poolt võimaldab see parimal võimalikul viisil tagada, et järgitaks liidu territooriumil põhiasukohta omavate sõidukite ja nendes viibivate isikute vaba liikumise eesmärki. Nimelt, üksnes juhul, kui on tagatud mootorsõidukitega põhjustatud õnnetustes võimalike kannatanute tugevdatud kaitse, on võimalik liikmesriikidelt nõuda⁵, et nad hoiduksid kindlustuse süstemaatilise kontrollimisest sõidukite puhul, mis sisenevad nende territooriumile teise liikmesriigi territooriumilt, ning see on niisuguse vaba liikumise tagamiseks väga oluline.

Kolmandaks täpsustas Euroopa Kohus, et sõiduki suhtes kindlustuskohustuse välistamiseks tuleb sõiduk kohaldatavate riigisiseste õigusnormide kohaselt ametlikult kasutuselt kõrvaldada. Ehkki sõiduki registreerimine üldjuhul tõendab, et sõiduk on sõidukorras ja seda saab transpordivahendina kasutada, võib registreeritud sõiduk oma halva tehnilise seisukorra tõttu olla objektiivselt täielikult sõidukõlbmatu. Asjaolu, et sõiduk on täielikult sõidukõlbmatu ega ole enam kvalifitseeritav „sõidukina“, peab aga olema objektiivsel viisil tuvastatud. Kuigi sõiduki registrist kustutamine võib olla selliseks objektiivseks asjaoluks, ei ole liidu õiguses⁶ reguleeritud, mil viisil saab sõidukit õiguspäraselt kasutuselt kõrvaldada. Järelikult on sõiduki kasutuselt kõrvaldamist kohaldatavate riigisiseste õigusnormide kohaselt võimalik tuvastada ka muul viisil kui asjaomase sõiduki registrist kustutamisega.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

---

² Direktiivi 2009/103 artikli 1 punkt 1.

³ Direktiivi 2009/103 artikli 3 esimene lõik.

⁴ Direktiivi 2009/103 artikli 10 lõige 1.

⁵ Direktiivi 2009/103 artikkel 4.

⁶ Direktiiv 2009/103.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127